

PATVIRTINTA:

UAB SAMPO pensijų fondų valdymas
valdybos 2006 m. kovo mėn. 9 d. sprendimu
(protokolo Nr. 2/2006)

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

UAB SAMPO pensijų fondų valdymas
valdybos 2006 m. birželio mėn. 12 d. sprendimu
(protokolo Nr. 4/2006)

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

UAB SAMPO pensijų fondų valdymas
valdybos 2007 m. birželio mėn. 29 d. sprendimu
(protokolo Nr. 9/2007)

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

UAB SAMPO pensijų fondų valdymas
valdybos 2008 m. gegužės mėn. 6 d. sprendimu
(protokolo Nr. 2/2008)

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

UAB Danske Capital investicijų valdymas
valdybos 2012 m. vasario mėn. 13 d. sprendimu
(protokolo Nr. 1/2012)

PATVIRTINTA:

2006 m. balandžio mėn. 6 d.
Vertybinių popierių komisijos
sprendimu Nr. 2K-82

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

2006 m. birželio mėn. 15 d.
Vertybinių popierių komisijos
sprendimu Nr. 2K-180

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

2007 m. liepos mėn. 26 d.
Vertybinių popierių komisijos
sprendimu Nr. 2K-248

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

2008 m. birželio mėn. 5 d.
Vertybinių popierių komisijos
sprendimu Nr. 2K-223

PAKEITIMAI PATVIRTINTI:

2012 m. balandžio mėn. 6 d.
Lietuvos banko valdybos
nutarimu Nr. 03-72

Įsigalioja praėjus 30 kalendorinių dienų nuo Priežiūros institucijos patvirtinimo

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS DALIES KAUPIMO PENSIJŲ FONDO „DANSKE PENSIJA 100“ TAISYKLĖS

Valdymo įmonė

UAB Danske Capital investicijų valdymas
Saltoniškių g. 2, LT - 08500 Vilnius, Lietuva
Kodas 300542356
Veiklos licencijos Nr. VJP-003
Interneto puslapis: www.danskebankas.lt/pensija
El. paštas: pensiju.fondai@danskebankas.lt

Depozitoriumas

Danske Bank A/S Lietuvos filialas
Saltoniškių g. 2, LT - 08500 Vilnius, Lietuva
Kodas 301694694

Auditorius

UAB „Ernst & Young Baltic“
Subačiaus g. 7, LT-01302 Vilnius, Lietuva
Kodas 110878442

TAISYKLĖSE VARTOJAMOS SĄVOKOS IR APIBRĖŽIMAI:

Fondas - valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondas „DANSKE PENSIJA 100“.

Bendrovė - bendrovė UAB Danske Capital investicijų valdymas.

Fondo taisyklės - valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondo „DANSKE PENSIJA 100“ taisyklės.

Dalyvis - Fondo dalyvis, Fondo taisyklių pagrindu sudaręs pensijų kaupimo sutartį su UAB Danske Capital investicijų valdymas.

Depozitoriumas - komercinis bankas Danske Bank AS Lietuvos filialas, kurio buveinė Saltoniškių g. 2, Vilniuje.

Fondo turtas - už pensijų įmokų lėšas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) bei investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma.

Investicijų portfelis - investicinių priemonių rinkinys.

Priežiūros institucija - pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą valdymo įmonių veiklos priežiūrą vykdanči institucija.

VSDF valdyba - Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Lyginamasis indeksas - pasirinktas rodiklis, su kuriuo kintančia reikšme lyginama Fondo investicijų portfelio investicijų graža.

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1 Fondas yra fiziniams asmenims, pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą dalyvaujantiems pensijų kaupime, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas Bendrovei, ir kuris investuojamas pagal Fondo taisyklėse nustatytą investavimo strategiją.
- 1.2 Fondo taisyklės reglamentuoja pensijų įmokų ir išmokų mokėjimo sąlygas bei terminus, Fondo turto investavimo strategiją bei kitas Dalyvių ir Bendrovės teises bei pareigas.

2. ĮSTOJIMO Į FONDA, IŠSTOJIMO IŠ JO IR KITOKIOS DALYVAVIMO FONDE BAIGTIES, SUSTABDYMO IR ATNAUJINIMO SĄLYGOS IR TVARKA

- 2.1 Dalyviu gali tapti asmuo, kuriam tokią teisę suteikia Lietuvos Respublikos teisės aktai. Bendrovė neturi teisės atsisakyti sudaryti pensijų kaupimo sutarties su asmeniu, kuris pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą turi teisę dalyvauti pensijų kaupime.
- 2.2 Visi Dalyviai Fonde dalyvauja vienodomis sąlygomis.
- 2.3 Jei įmokų mokėjimas dėl kokių nors priežasčių (nedarbo, išvykimo gyventi į kitą valstybę ir kt.) yra nutraukiamas ar

- 1.3 Fondo taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatyme, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme vartojamas sąvokas.
- 1.4 Fondo taisyklių galiojimo metu pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktams iki Fondo taisyklių pakeitimo atsižvelgiant į naujas teisės aktų nuostatas, Fondo taisyklių nuostatos prieštaraujančios teisės aktams negalioja.

- 2.4 Dalyvavimas Fonde baigiasi šiais atvejais:
 - 2.4.1 Dalyviui nutraukus pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir įsigaliojus pensijų kaupimo sutarčiai, sudarytai su kita laikinai sustabdomas, šių asmenų Fonde sukauptos lėšos investuojamos pagal Fondo taisyklių 6 skyriuje numatytą investavimo strategiją ir bus išmokamos sukakus senatvės pensijos amžiui ir Dalyviui įvykdžius šiose Fondo taisyklėse nustatytas sąlygas.

- 2.4.2 pensijų kaupimo bendrove, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus apribojimus; įsigaliojus naujai pensijų kaupimo sutarčiai, sudarytai su Bendrove dėl dalyvavimo kitame Bendrovės valdomame pensijų fonde;
- 2.4.3 Bendrovei įvykdžius įsipareigojimus Dalyviui, šiam sulaukus senatvės pensijos amžiaus ir pagal išmokų mokėjimo sutartį išmokėjus jam visą pensijų išmoką;
- 2.4.4 Dalyviui mirus;
- 2.4.5 Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka panaikinus Fondą;
- 2.4.6 Dalyviui vienašališkai nutraukus pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka;
- 2.4.7 teismo sprendimu pripažinus pensijų kaupimo sutartį negaliojančia;
- 2.4.8 kitais įstatymų numatytais atvejais.

3. DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

- 3.1 Dalyvis turi teisę:
 - 3.1.1 nutraukti pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir sudaryti pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove, išskyrus apribojimus nustatytus Lietuvos Respublikos teisės aktuose;
 - 3.1.2 nutraukti pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir pereiti į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą, sudarant naują pensijų kaupimo sutartį;
 - 3.1.3 gauti iš Priežiūros institucijos su Bendrovės veikla susijusią informaciją;
 - 3.1.4 gauti iš Bendrovės informaciją apie jo pensijų sąskaitos būklę, Fondo turto investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, Bendrovės finansinės veiklos audito išvadas bei kitą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą informaciją;
 - 3.1.5 sulaukus senatvės pensijos amžiaus, gauti pensijų išmoką;
 - 3.1.6 nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;
 - 3.1.7 testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;
 - 3.1.8 apskųsti Priežiūros institucijai Bendrovės veiksmus;
 - 3.1.9 naudotis kitomis pensijų fondo dalyviams teisės aktais suteikiamomis teisėmis.
- 3.2 Fondo taisyklių šiame skyriuje numatytas teises Dalyvis turi ir tuo atveju, jei jo vardu nemokamos pensijų įmokos.
- 3.3 Dalyvis privalo:
 - 3.3.1 patvirtinti parašu, kad yra susipažinęs su Fondo taisyklėmis prieš sudarydamas pensijų kaupimo sutartį;
 - 3.3.2 pateikti Bendrovei išsamią ir teisingą informaciją, reikalingą pensijų kaupimo sutarčiai sudaryti;
 - 3.3.3 per 30 dienų Bendrovei raštu arba kitais Bendrovės valdybos patvirtintais ir Bendrovės interneto puslapyje paskelbtais būdais pranešti apie asmeninio pobūdžio informacijos, reikšmingos Bendrovės vykdomai pensijų kaupimo veiklai (vardo, pavardės, gyvenamosios vietos, kitos pensijų kaupimo sutartyje nurodytos informacijos), pasikeitimą;
 - 3.3.4 vykdyti kitas teisės aktų nustatytas pensijų fondo dalyviams pareigas.

4. BENDROVĖS TEISĖS IR PAREIGOS

- 4.1 Bendrovė turi teisę:
 - 4.1.1 atsisakyti sudaryti pensijų kaupimo sutartį su asmeniu, kuris yra sulaukęs senatvės pensijos amžiaus;
 - 4.1.2 Fondo turtą valdyti savo nuožiūra, naudoti ir disponuoti juo turto patikėjimo teisės pagrindais atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus apribojimus;
 - 4.1.3 savo naudai iš Fondo turto daryti Fondo taisyklių 10 skyriuje nustatytus atskaitymus;
 - 4.1.4 naudotis kitomis pensijų kaupimo bendrovėms teisės aktais suteiktomis teisėmis.
- 4.2 Bendrovė privalo:
 - 4.2.1 sąžiningai, rūpestingai, profesionaliai ir atsargiai veikti Dalyvių interesais;
 - 4.2.2 Dalyviui pageidaujant atskleisti jam su juo susijusią informaciją;
 - 4.2.3 informaciją apie Dalyvio pensijų sąskaitoje sukaupto pensijų turto dydį, pensijų išmokas ir kitą su Dalyviu susijusią informaciją, kurios atskleidimas gali padaryti žalą šiam asmeniui, laikyti paslapyje ir naudoti tik įstatymų nustatyta tvarka;
 - 4.2.4 raštu pranešti kiekvienam Dalyviui apie Fondo taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo;
 - 4.2.5 per 30 dienų pranešti Dalyviams apie buveinės adresu pasikeitimą;
 - 4.2.6 ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius iki Dalyviui sulaukiant senatvės pensijos amžiaus, tinkamai pranešti Dalyviui apie galimybę gauti pensijų išmoką arba nukelti išmokos mokėjimo pradžią;
 - 4.2.7 ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo raštu informuoti Dalyvį apie sprendimo panaikinti Fondą priėmimą;
 - 4.2.8 sudarant pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupime norintį dalyvauti asmenį pasirašytinai supažindinti su visų Bendrovės valdomų valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu;
 - 4.2.9 sudarant pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupime norintį dalyvauti asmenį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, informuoti apie galimybę kaupti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde. Sutartis dėl pensijų kaupimo kitame - ne konservatyvaus investavimo - pensijų fonde gali būti sudaroma tik tuo atveju, jei asmuo raštu patvirtina, kad yra supažindintas su visų Bendrovės valdomų valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu ir atsisako sudaryti pensijų kaupimo sutartį dėl pensijų kaupimo konservatyvaus investavimo pensijų fonde;
 - 4.2.10 Dalyvį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, informuoti apie galimybę kaupti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde ir kartu pateikti išsamią informaciją apie galimą riziką, kuri gali kilti dalyvaujant Fonde, taip pat Fondo ir konservatyvaus investavimo pensijų fondo investavimo rizikos palyginimą bei informaciją, kur galima gauti konservatyvaus investavimo pensijų fondo taisykles arba su jomis susipažinti;
 - 4.2.11 vykdyti kitus teisės aktų nustatytus reikalavimus pensijų kaupimo bendrovėms.

5. PENSIJŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMO BŪDAI, TVARKA IR SĄLYGOS

- 5.1 Pensijų išmoka gali būti mokama Dalyviui, sulaukusiam senatvės pensijos amžiaus (teisės aktais nustatyto valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti), šiais būdais:
 - 5.1.1 nuperkant pensijų anuitetą draudimo įmonėje, vykdančioje gyvybės draudimo veiklą;
 - 5.1.2 išmokant vienu kartu (vienkartinę pensijų išmoką) ar dalimis (periodinę pensijų išmoką).
- 5.2 Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, gali nukelti išmokos mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo laikotarpiu toks asmuo lieka Dalyviu. Dalyviui raštu nesikreipus į Bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad Dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.
- 5.3 Sulaukęs senatvės pensijos amžiaus, Dalyvis raštu kreipiasi į Bendrovę ir pateikia dokumentus, patvirtinančius jo teisę į pensijų išmoką (pasą arba asmens tapatybės kortelę arba kitą asmens tapatybę pilnai identifikuojantį dokumentą ir jo kopiją, pensininko pažymėjimą ir jo kopiją). Bendrovė turi teisę VSDF valdybos užklausti ar už Dalyvį VSDF valdyboje bus apskaičiuojamos ir pervadamos pensijų įmokos. Pensijų išmokos sutartis sudaroma ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais reikalavimais.
- 5.4 Dalyvis privalo įsigyti pensijų anuitetą, jei bazinio pensijų anuiteto, apskaičiuoto Dalyviui, dydis yra ne mažesnis nei pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Pensijų anuitetas privalo būti nupirktas už visą Dalyvio vardu Fonde sukauptą pensijų turtą, išskyrus Fondo taisyklių šiame skyriuje nurodytas išimtis.
- 5.5 Dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis yra mažesnis nei pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, neprivalo įsigyti pensijų anuiteto. Šis Dalyvis turi teisę gauti iš Bendrovės periodinę ar vienkartinę pensijų išmoką.
- 5.6 Dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis viršija trigubą valstybinės socialinio draudimo

bazinės pensijos dydį, turi teisę sukauptą pensijų turto dalį, viršijančią vienkartinę įmoką trigubos valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio baziniam pensijų anuitetui įsigyti, gauti iš Bendrovės periodinės ar vienkartinės pensijų išmokos būdu.

- 5.7 Dalyvis, kuriam pensijų anuiteto įsigijimas yra privalomas, pasirenka gyvybės draudimo įmonę - pensijų anuiteto mokėtoją ir sudaro su ja pensijų anuiteto sutartį, kurios pagrindu, sumokėjęs vienkartinę įmoką gyvybės draudimo įmonei, bus mokamas pensijų anuitetas. Bendrovė, gavusi gyvybės draudimo įmonės pranešimą apie pensijų anuiteto sutarties sudarymą, perveda Dalyviui priklausančias lėšas (ar jų dalį) į gyvybės draudimo įmonės nurodytą sąskaitą.
- 5.8 Sudarius pensijų išmokos sutartį, Dalyviui priklausantis pensijų turtas iki išmokėjimo lieka jo asmeninėje pensijų sąskaitoje. Pensijų išmoka išmokama ar pervedama gyvybės draudimo įmonei pensijų išmokos sutartyje

6. FONDO INVESTAVIMO STRATEGIJA

Fondo veiklos tikslas

- 6.1 Fondo investicinės veiklos tikslas yra Dalyviams priklausančio turto vertės didinimas ilgalaikėje perspektyvoje. Šio tikslo siekiama investuojant Dalyvių pinigines lėšas į skirtingas investicines priemones.

Fondo investavimo strategija

- 6.2 Fondo investavimo strategija yra augimo strategija, kuri numato, kad siekiant užtikrinti Fondo turto vertės augimą ilgą laikotarpį, iki 100 procentų Fondo turto gali būti investuota į nuosavybės vertybinius popierius (akcijas). Investavimo rizika yra didelė. Siekiant palaikyti tam tikrą Fondo investicijų portfelio likvidumą bei sumažinti investavimo riziką, dalis Fondo turto gali būti laikoma piniginių lėšų forma ar investuota į skolos vertybinius popierius, pinigų rinkos instrumentus bei į kitas investicines priemones su fiksuota palūkanų norma. Taip pat gali būti investuojama į kolektyvinio investavimo subjektų akcijas arba investicinius vienetus.
- 6.3 Fondo investavimo strategija peržiūrima ir prireikus keičiama ne rečiau kaip kartą per 3 metus.

Fondo turto investavimo principai ir tvarka

- 6.4 Investuodama Fondo turtą, Bendrovė vadovaujasi Fondo veiklos tikslais, Dalyvių ir Fondo interesų viršenybės, konfidencialumo, didžiausios naudos ir mažiausios rizikos siekimo, profesionalumo, ekonomiskumo principais, visuotinai pripažintais investicinės veiklos principais bei teisės aktuose ir šiose Fondo taisyklėse nustatytais apribojimais.
- 6.5 Bendrovė, valdydama Fondo turtą, savo nuožiūra priima ir įgyvendina investicinius sprendimus dėl investicinių priemonių įsigijimo ar perleidimo, kitų teisių, susijusių su investicijų portfelį sudarančiomis investicinėmis priemonėmis, realizavimu, teikia pavedimus trečiajam asmeniui atlikti tam tikrą operaciją su Fondo investicijų portfelį sudarančiomis lėšomis ir vertybiniais popieriais, atlieka kitus Fondo turto valdymui įgyvendinti reikalingus veiksmus, siekdama naudos Fondui.
- 6.6 Bendrovė operacijas su Fondo turtu vykdo remdamasi šiose Fondo taisyklėse nurodyta investicijų valdymo strategija, apribojimais bei esama ir (arba) prognozuojama situacija rinkoje.

Investavimo objektai

- 6.7 Investavimo objektai:
- 6.7.1 Skolos vertybiniai popieriai. Investuodama Fondo turtą į šias priemones, Bendrovė pirmenybę teikia likvidiems finansiškai stiprių emitentų skolos vertybiniais popieriams.
- 6.7.2 Nuosavybės vertybiniai popieriai. Investuodama Fondo turtą į nuosavybės vertybinius popierius, Bendrovė renkasi tų emitentų akcijas, kurie turi aiškia ir veiksmingą valdymo struktūrą, skaidrią akcininkų struktūrą, profesionalius vadovus, viešai skelbia skaidrią ir patikimą savo finansinę informaciją ir užsiima konkurencingų produktų ar paslaugų pardavimu. Pirmenybę teikiama aukščiau aprašytų emitentų akcijoms, kurios yra likvidios ir turi pakankamą prekybos istoriją.
- 6.7.3 Pinigų rinkos priemonės. Likvidumo valdymui Fondo turtas gali būti investuojamas į pinigų rinkos priemones, kurios yra trumpalaikės (mažiau kaip vienerių metų trukmės) – skolos vertybinius popierius, indėlius bankuose, depozitų sertifikatus, trumpalaikius

nustatyta tvarka ir terminais, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, o pensijų anuiteto įsigijimo atveju - nuo 5.7 punkte nurodyto pranešimo gavimo. Periodinės išmokos atveju šiame punkte nurodyti terminai atitinkamai taikomi pirmosios pensijų išmokos dalies išmokėjimui.

- 5.9 Dalyviui mirus, įpėdiniai kreipiasi į Bendrovę ir pateikia dokumentus, patvirtinančius jų teisę į Dalyvio pensijų turto dalį (mirties liudijimą, nuosavybės teisės liudijimą, paveldėjimo teisės liudijimą, įpėdinių asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus ir jų kopijas). Bendrovė, gavusi dalyvio mirties liudijimą, Dalyvio pensijų sąskaitoje įrašytus Fondo apskaitos vienetus konvertuoja į lėšas ir jas perveda į depozitinę sąskaitą banke, o įpėdiniais pateikus visus reikiamus dokumentus, patvirtinančius įpėdinių teisę į Dalyvio pensijų turto dalį, išmoka lėšas įpėdiniais Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

komercinius popierius, išleistus savivaldybių ar valstybės.

- 6.7.4 Išvestinės investicinės priemonės. Rizikos valdymo tikslu Fondo turtas gali būti draudžiamas valiutų išankstiniais, apsigkeitimo bei pasirinkimo sandoriais, taip pat palūkanų normų išankstiniais, pasirinkimo ir apsigkeitimo sandoriais - tam, kad Fondo turtas ar jo dalis būtų apsaugota nuo valiutos kurso ar konkrečių vertybinių popierių vertės pasikeitimo. Kiekviena išvestinė priemonė turi būti pagrįsta konkrečiu investiciniu sandoriu (investicine pozicija), kurio rizikai jį skirta apdrausti.
- 6.7.5 Kolektyvinio investavimo subjektai. Tam, kad geriau būtų išnaudoti skirtingų rinkų ir vertybinių popierių privalumai bei pasiektas kuo platesnis investicijų diversifikavimas, Fondo turtas gali būti investuojamas į kolektyvinio investavimo subjektų akcijas ar/ir investicinius vienetus. Į kolektyvinio investavimo subjektų išleistus vertybinius popierius gali būti investuojama iki 100 procentų Fondo turto.
- 6.7.6 Kitas turtas. Fondo turtas negali būti investuojamas į nekilnojamąjį turtą, tauriuosius metalus arba į vertybinius popierius, suteikiančius j juos teisę. Į kitą turtą Bendrovė investuoja Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka.
- 6.8 Fondo turtą sudarantys vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės turi atitikti šiame punkte nustatytus reikalavimus, išskyrus šiose Taisyklėse nurodytas išimtis. Pensijų fondo turtą gali sudaryti tik tokie vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės, kurie nustatyti Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme ir kuriais prekiaujama rinkose pagal Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių rinkos įstatymą laikomose reguliuojamomis ir veikiančiomis Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungos valstybėje narėje, ar kurie yra įtraukti į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje esančios vertybinių popierių biržos oficialųjį prekybos sąrašą arba jais turi būti prekiaujama ten esančioje pripažintoje ir visuomenei prieinamoje reguliuojamoje rinkoje, veikiančioje pagal nustatytas taisykles, pripažintoje ir visuomenei prieinamoje, jei ši birža arba rinka nurodyta šiose taisyklėse. Tokioms biržoms ar rinkoms priskiriamos Japonijos (Tokijo, Osakos, JASDAQ VP biržos), P. Korėjos (Seulo VP birža), Australijos (Sidnėjaus VP birža), JAV (Niujorko, Amerikos, Čikagos, NASDAQ VP biržos), Kanados (Toronto, Vankuverio VP biržos), Meksikos (Meksikos VP birža), Šveicarijos (Šveicarijos, Berno VP biržos), Norvegijos (Oslo VP birža), Turkijos (Stambulo VP birža) vertybinių popierių biržos ir rinkos. Prisijungus naujoms valstybėms narėms ar išstojus esančioms, taip pat pasikeitus nurodytų vertybinių popierių biržų pavadinimams, atitinkamai gali keistis ir Fondo turto investavimo regionai ir biržos. Pensijų turtą taip pat gali sudaryti išleidžiami nauji vertybiniai popieriai, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos vertybinius popierius į vertybinių popierių biržos oficialųjį prekybos sąrašą ar reguliuojamos rinkos prekybos sąrašą ir jeigu į sąrašą bus įtraukiama ne vėliau kaip per 1 metus nuo išleidimo.
- 6.9 Į pinigų rinkos priemones, kuriomis reguliuojamoje rinkoje neprekiuojama, Fondo turtą galima investuoti tik tuo atveju, jei tų priemonių emisija ar emitentas yra reguliuojami siekiant apsaugoti investuotojus ir jų santaupas ir jeigu tos priemonės:

- 6.9.1 išleistos arba garantuotos Europos Sąjungos valstybės narės vyriausybės, regioninės valdžios, savivaldybės ar centrinio banko, Europos centrinio banko, Europos Sąjungos ar Europos investicijų banko, valstybės ne Europos Sąjungos narės ar vieno iš federacinę valstybę sudarančių subjektų ar tarptautinės organizacijos, kuriai priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė;
- 6.9.2 išleistos subjekto, kurio vertybiniais popieriais prekiaujama Fondo taisyklių 6.8 punkte nurodytose reguliuojamose rinkose;
- 6.9.3 išleistos ar garantuotos subjekto, kurio veiklos rizika yra prižiūrima pagal Europos Sąjungos teisės reikalavimus ar tokius reikalavimus, kurie yra ne mažiau griežti už nustatytus Europos Sąjungoje;
- 6.9.4 išleistos pagal teisės aktuose patvirtintus kriterijus atitinkančios įmonės, kurios kapitalas ir rezervai sudaro mažiausiai 10 milijonų eurų, kuri rengia konsoliduotą finansinę atskaitomybę ir atlieka įmonių grupės finansavimo funkciją, kai bent viena iš jos grupės priklausančių įmonių yra įtraukta į biržos prekybos sąrašus, ar kuri naudojama banko paskolomis finansuojamiems vertybiniais popieriais išleisti, o investicijos į tokias priemones apsaugotos ne mažiau kaip nurodyta Fondo taisyklių 6.9.1-6.9.3 punktuose.
- 6.10 Fondo turtas gali būti investuojamas į tuos kolektyvinio investavimo subjektus, kurie atitinka šias sąlygas:
- 6.10.1 yra licencijuoti Europos Sąjungos arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje ar tokioje valstybėje, kurioje priežiūra yra ne mažesnė, nei numatyta pagal 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvoje 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo (su paskutiniais pakeitimais) nustatytas taisykles, o Priežiūros institucija bendradarbiauja su atitinkama užsienio priežiūros institucija. Tuo atveju, kai valstybė, kurioje kolektyvinio investavimo subjektas yra licencijuotas, nėra Europos Sąjungos arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybė narė, būtinas Priežiūros institucijos ir tokios valstybės atitinkamos priežiūros institucijos bendradarbiavimas dvišalių susitarimų pagrindais;
- 6.10.2 subjektų dalyvių teisių apsauga, įskaitant turto atskyrimo, skolinimosi, skolinimo ir turto, kurio subjektas neturi, pardavimo reglamentavimą, yra ne mažesnė, nei numatyta pagal 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvoje 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo (su paskutiniais pakeitimais) nustatytas taisykles;
- 6.10.3 subjektai teikia savo veiklos pusmečio ir metų ataskaitas, leidžiančias įvertinti jų turtą ir įsipareigojimus, pelną ir veiklą per ataskaitinį laikotarpį;
- 6.10.4 ne daugiau kaip 10 procentų jų aktyvų gali būti investuoti į kitų kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas.

Investavimo apribojimai ir diversifikavimo reikalavimai

- 6.11 Į vieno emitento vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones gali būti investuota ne daugiau kaip 5 procentai Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų, išskyrus tuos atvejus, kai:
- 6.11.1 į vieno emitento vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones investuojama daugiau kaip 5 procentai, bet ne daugiau kaip 10 procentų Fondo grynųjų aktyvų ir tokių investicijų bendra suma ne didesnė kaip 40 procentų Fondo grynųjų aktyvų (šis apribojimas netaikomas indėliams);
- 6.11.2 investicijos į Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybės narės ar jų savivaldybių, kitos valstybės ar tarptautinės organizacijos, kuriai priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė, išleistus arba garantuotus vieno emitento vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones negali būti didesnės kaip 35 procentai pensijų turtą sudarančių grynųjų aktyvų. Priežiūros institucija į šiame punkte numatytus vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones gali leisti investuoti ir didesnę dalį grynųjų aktyvų, jei tokiu atveju Dalyvių interesai būtų pakankamai apsaugoti, investuota į ne mažiau kaip 6 emisijų vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones, o į vienos emisijos vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones investuota ne daugiau kaip 30 procentų Fondo grynųjų aktyvų;
- 6.11.3 investicijos į obligacijas, išleistas tokios Europos Sąjungos valstybėje registruotą buveinę turinčios kredito įstaigos, kuri, siekiant apsaugoti obligacijų savininkų interesus, yra tos valstybės specialiai prižiūrima pagal teisės aktus, o iš obligacijų leidimo gauta suma visam obligacijų galiojimo laikui investuojama į tokį turtą, kurio pakaktų patenkinti obligacijų savininkų reikalavimus ir iš kurio – emitento nemokumo atveju – obligacijų savininkų reikalavimai išmokėti pagrindinę sumą ir palūkanas būtų patenkinti pirmumo teise, negali būti didesnės kaip 25 procentai grynųjų aktyvų. Kai į tokias vieno emitento obligacijas investuojama daugiau kaip 5 procentai, bet ne daugiau kaip 25 procentai grynųjų aktyvų, bendra tokių investicijų suma negali būti didesnė kaip 80 procentų Fondo grynųjų aktyvų.
- 6.12 Investicijos į indėlius vienoje kredito įstaigoje negali sudaryti daugiau kaip 20 procentų Fondo grynųjų aktyvų.
- 6.13 Bendra investicijų į vieno asmens išleistus vertybinius popierius, pinigų rinkos priemones ar indėlius suma negali būti didesnė kaip 20 procentų Fondo grynųjų aktyvų.
- 6.14 Fondo taisyklių 6.11.2-6.11.3 punktuose numatyti vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemones nėra įskaitomi, skaičiuojant investicijas, kurioms pagal Fondo taisyklių 6.11.1 punktą taikoma maksimali leistina 40 procentų riba. Fondo taisyklių 6.11, 6.12, 6.13 punktuose nustatytos ribos negali būti sudedamos, todėl investicijų į vieno asmens išleistus vertybinius popierius, pinigų rinkos priemones, indėlius suma negali būti didesnė kaip 35 procentai Fondo grynųjų aktyvų.
- 6.15 Fondo taisyklių 6.11-6.14 punktuose nurodytų investavimo apribojimų ar diversifikavimo reikalavimų nesilaikymas, jeigu jis atsiranda dėl priežasčių, nepriklausančių nuo Bendrovės, turi būti pašalintas kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius.
- 6.16 Naujai sukurtu Fondo investicijų portfelis 6 mėnesius nuo pirmosios įmokos į Fondą gavimo dienos ar kitais Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais atvejais gali neatitikti Fondo taisyklių 6.11-6.14 punktuose nurodytų investavimo apribojimų ar diversifikavimo reikalavimų.
- 6.17 Į įmonių, priklausančių grupei, kuri turi sudaryti konsoliduotą finansinę atskaitomybę, išleistus vertybinius popierius ir pinigų rinkos priemones gali būti investuota ne daugiau kaip 20 procentų Fondo grynųjų aktyvų.
- 6.18 Tokie kolektyvinio investavimo subjektai, kuriuos valdo ta pati valdymo įmonė ar tokios valdymo įmonės, kurių daugiau nei pusė valdymo organų narių yra tie patys asmenys ar kurias kontroliuoja tas pats asmuo arba kurių viena turi daugiau kaip 10 procentų balsų kitos valdymo įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime, laikomi susijusiais. Jei bent vienas iš išvardytų subjektų yra pensijų fondo Bendrovė, tai to pensijų fondo turtas į susijusių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas gali būti investuojamas tik grynųjų aktyvų verte.
- 6.19 Iki 20 procentų grynųjų aktyvų gali būti investuojama į šių Taisyklių 6.10 punkte nurodytų sąlygų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas, jeigu tokie investavimo subjektai atitinka šias sąlygas:
- 6.19.1 Subjektų priežiūrą vykdo atitinkamos institucijos;
- 6.19.2 Priežiūros institucija bendradarbiauja su užsienio valstybės atitinkama priežiūros institucija dvišalių susitarimų pagrindais, jeigu ši valstybė nėra Europos Sąjungos arba Ekonominio bendradarbiavimo plėtros organizacijos narė.
- 6.20 Fondo turtas gali būti investuojamas į kolektyvinio investavimo subjektus vadovaujantis pensijų kaupimo veiklą reglamentuojančių teisės aktų tvarka.

Rizikos vertinimo metodai

- 6.21 Rizika – galimybė investavimo veikloje patirti nuostolį. Pagal tai, dėl kokių priežasčių nuostolis gali būti patirtas, rizika yra skirstoma į šias rūšis: (1) kredito rizika; (2) rinkos rizika; (3) likvidumo rizika; (4) operacinė rizika; (5) kita rizika.
- 6.22 Kredito rizika gali būti susijusi su vertybinių popierių emitento rizika, sandorio šalies bei atsiskaitymų rizika. Vertybinių popierių emitentas gali nesugebėti įvykdyti savo įsipareigojimų pagal išleistą vertybinių popierių (emitento rizika). Sudarant sandorį su vertybiniais popieriais, sandorėje dalyvaujanti šalis gali nesugebėti įvykdyti savo įsipareigojimų (sandorio šalies bei atsiskaitymų rizika). Kredito rizikai įvertinti naudojamas maksimalios investicijos į vieno emitento vertybinius

- popierius ar finansinėje institucijoje laikomų indėlių, lyginant su visomis Fondo investicijomis, procentinis rodiklis bei maksimalaus atsiskaitymo su sandorio šalimi dydis.
- 6.23 Rinkos rizika gali būti susijusi su palūkanų normų rizika bei valiutos kurso rizika. Nuostolis susijęs su palūkanų normų rizika gali atsirasti dėl skolos vertybinių popierių kainų ir pajamingumo pasikeitimo, kurį sukelia palūkanų normų rinkoje kitimas. Tokios rūšies nuostoliai gali sukelti skolos vertybinių popierių pajamingumo kreivės pasikeitimas arba dideli palūkanų normų svyravimai. Palūkanų normų rizikai įvertinti yra naudojamas vidutinės portfelio trukmės bei kiti rodikliai, parodantys skolos vertybinių popierių pajamingumo kreivės kitimo efektą Fondo investicijų portfeliui. Valiutos kurso pasikeitimas gali sukelti nuostolius, jeigu dalis Fondo turto yra denominuota kitomis valiutomis negu litai. Nepalankus užsienio valiutos kurso pasikeitimas lito atžvilgiu gali sumažinti Fondo turtą apskaičiuojamą litais. Valiutos kurso rizika yra įvertinama atviros valiutų pozicijos rodikliu bei valiutų pozicijos rizikos verte. Fondo turtas investuojamas į investicijas, nominuotas Europos Sąjungos valiuta eurais, Lietuvos Respublikos valiuta litais, Latvijos Respublikos valiuta latais ir Estijos Respublikos valiuta kronomis. Investicijos į kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijų valstybių valiutomis nominuotas investicijas atviros valiutų pozicijos rodiklis negali viršyti 30 procentų Fondo turto.
- 6.24 Likvidumo rizika gali paskatinti nuostolių atsiradimą tuomet, kai dėl nesandoros paklausos rinkoje norimu momentu yra sudėtinga parduoti vertybinius popierius. Tokiais atvejais pardavimas gali būti nuostolingas arba iš viso neįmanomas. Likvidumo rizika yra įvertinama Fondo investicijų likvidumo rodikliu bei likvidumo spraga.
- 6.25 Operacinė rizika susijusi su Bendrovės vidaus veiklos ir Fondo valdymo procesais.

Rizikos valdymo principai

- 6.26 Valdydama rizikas, Bendrovė vadovaujasi šiais principais:
- 6.26.1 rizikų identifikavimas;
- 6.26.2 rizikų valdymo procedūrų ir priemonių nustatymas;
- 6.26.3 atsakomybių, valdant rizikas, paskirstymas;
- 6.26.4 rizikų valdymo kontrolės mechanizmo užtikrinimas.

Rizikos valdymo procedūros ir priemonės

- 6.27 Bendrovė patvirtina rizikų valdymo strategiją ir procedūras, kuriomis vadovaujasi valdydama Fondo turtą ir priimdama investicijų valdymo sprendimus. Strategija ir procedūros užtikrina, kad rizikos būtų laiku nustatytos, įvertintos ir kontroliuojamos bei nustato atsakingus už tai asmenis. Siekdama efektyviai valdyti rizikas, Bendrovė vadovaujasi Bendrovėje galiojančiais rizikų įvertinimo, valdymo ir atskaitomybės principais, deleguodama šias funkcijas konkrečioms asmenims.

7. FONDO GRYNŲJŲ AKTYVŲ APSKAIČIAVIMO, FONDO APSKAITOS VIENETO VERTĖS APSKAIČIAVIMO TAISYKLĖS IR SKELBIMO TVARKA

- 7.1 Fondo grynųjų aktyvų vertė apskaičiuojama ir Fondo apskaitos vienetų vertė nustatoma kiekvieną darbo dieną šiame skyriuje nustatyta tvarka. Kartą per mėnesį apskaičiuojama vidutinė praėjusio mėnesio Fondo apskaitos vieneto vertė.
- 7.2 Fondo grynųjų aktyvai yra lygūs visų Fondo investicijų vertei, atskaičius visus Fondo įsipareigojimus.
- 7.3 Fondo investicijos įvertinamos jų tikrąja verte, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka bei patvirtinta ir skaičiavimo metu galiojančia Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodika:
- 7.3.1 Priemonės, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose tikroji vertė yra nustatoma pagal viešai paskelbtą vidutinę rinkos kainą arba uždarymo kainą atsižvelgiant į Bendrovės patvirtintą Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodiką:
- 7.3.1.1 priemonės yra kotiruojamos keliuose reguliuojamose rinkose; tuo atveju jų tikrajai vertei nustatyti naudojami tos reguliuojamos rinkos, kurioje prekyba šiomis priemonėmis pasižymi didesniu likvidumu, reguliarumu ir dažnumu [geriausiai šias charakteristikas atspindi šių priemonių rinkos paskutinių 12 mėnesių apyvarta], duomenys;
- 7.3.1.2 pagal 7.3.1.1 punkte pateiktą kriterijų neįmanoma pagrįstai pasirinkti rinkos, kurios duomenimis remiantis turi būti nustatoma priemonės tikroji vertė;

- 6.28 Kiekvienos rizikos rūšies minimizavimui taikomos rizikos rūšį atitinkančios procedūros, priemonės ir būdai:
- 6.28.1 Kredito rizikos valdymui, naudojamos šios priemonės:
- 6.28.1.1 nustatomi emitentų bei finansinių institucijų, kurių kredito rizika yra prisimama, maksimalios investicijos limitai. Limitai nustatomi, atsižvelgiant į emitento ar finansinės institucijos finansinį patikimumą, kredito istoriją, tarptautinių kompanijų suteiktus reitingus;
- 6.28.1.2 nustatomi sandorio šalies limitai;
- 6.28.1.3 parenkami saugiausi atsiskaitymo kanalai.
- 6.28.2 Minimizuojant atsiradusią rinkos riziką, naudojamos šios priemonės:
- 6.28.1.4 palūkanų normų išankstiniai ir apsaugos sandoriai, minimizuojant palūkanų normos kitimo efektą investicijų portfeliui;
- 6.28.1.5 išankstiniai valiutų pirkimo, valiutų apsaugos ir valiutų pasirinkimo sandoriai, minimizuojant atviros valiutų pozicijos efektą investicijų portfeliui.
- 6.28.3 Apsisaugojimui nuo likvidumo rizikos taikomos šios priemonės:
- 6.28.3.1 parenkami tik aukštą likvidumą turintys investicijų objektai, turintys išvystytas antrines rinkas;
- 6.28.3.2 palaikomas einamasis investicijų likvidumas, dalį aktyvų laikant likviduose instrumentuose, atsižvelgiant į einamojo likvidumo poreikį.
- 6.28.4 Operacinės rizikos sumažinimui Bendrovė naudoja veiklos procesų aprašymus ir kontrolės procedūras, kurias reglamentuoja Bendrovės operacinės rizikos minimizavimo tvarkos ir procedūros.

Strateginis Fondo turto paskirstymas pagal turimų su pensijomis susijusių įsipareigojimų trukmę ir kilmę

- 6.29 Fondo lešų prigimtis bei įsipareigojimų, susijusių su pensijų išmokomis, pobūdis yra ilgalaikis, todėl investavimo horizontas turi būti ilgas. Kadangi vertybiniais popieriais ir pinigų rinkos priemonėmis, į kuriuos investuojamas Fondo turtas prekiaujama reguliuojamose ir visuomenei prieinamose rinkose, investicijų likvidumas yra didelis. Pensijų dalyvių periodinės įmokos bei skolos vertybinių popierių mokamos atkarpos (kuponai) užtikrina naujus nuolatinius pinigų srautus. Prireikęs fondas gali užtikrinti grynųjų pinigų srautą parduodamas likvidžius vertybinius popierius.
- 6.30 Su pensijų išmokomis susiję įsipareigojimai nustatomi periodiškai atsižvelgiant į Dalyvių skaičių bei į asmenų, pageidaujanciu pereiiti į kitą pensijų fondą, skaičių. Pagal šiuos parametrus yra koreguojama Fondo investicijų taktinė alokacija.

Pensijų fondo lyginamasis indeksas

- 6.31 Pensijų fondas turi lyginamąjį indeksą. Pensijų fondo lyginamasis indeksas sudaro galimybę visuomenei tinkamai vertinti pensijų fondo finansinius rezultatus. Pensijų fondo lyginamasis indeksas pasirenkamas atsižvelgiant į fondo investavimo strategiją.
- 6.32 Pensijų fondo lyginamasis indeksas nurodomas Bendrovės interneto puslapyje.

- tuo atveju jai nustatyti naudojami reguliuojamos rinkos, kurioje yra priemonės emitento buveinė, duomenys;
- 7.3.1.3 per paskutinę prekybos sesiją priemonė nebuvo kotiruojama; tuo atveju tikrosios vertės nustatymui naudojama paskutinė žinoma, tačiau ne daugiau kaip prieš 30 dienų buvusi vidutinė rinkos kaina arba uždarymo kaina, jei nuo paskutinės prekybos dienos neįvyko įvykių, dėl kurių dabartinė rinkos kaina yra reikšmingai mažesnė ar didesnė nei paskutinė žinoma;
- 7.3.1.4 priemonė nebuvo kotiruojama daugiau kaip 30 dienų iki vertinimo dienos arba buvo kotiruojama rečiau nei nustatyta skaičiavimo procedūroje; tuo atveju jos vertė nustatoma kaip priemonių, kuriomis reguliuojamose rinkose neprekaujama, vertė.
- 7.3.2 Priemonės, kuriomis nėra prekiaujama reguliuojamose rinkose, vertinamos pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, priežiūros institucijos patvirtintą Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodiką ir Bendrovės patvirtintą Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodiką;
- 7.3.3 kolektyvinių investavimo subjektų vienetai arba akcijos vertinami pagal viešai paskelbtą išpirkimo kainą;
- 7.3.4 terminuoti indėliai bankuose vertinami amortizuotos savikainos verte;
- 7.3.5 grynųjų pinigai ir lešos kredito įstaigose vertinami nominalia verte;
- 7.3.6 pinigų rinkos priemonės, kurių išpirkimo terminas arba

- iki jo likęs laikas ne ilgesnis kaip 397 dienos, arba kurių pajamingumas reguliariai tikslinamas pagal pinigų rinkos sąlygas ne rečiau kaip kartą per 397 dienas, arba kurių rizika, įskaitant kredito ir palūkanų normos rizikas, yra labai panaši į finansinių priemonių, kurių išpirkimo terminas ir pajamingumas atitinka anksčiau nurodytus požymius, gali būti vertinamos amortizuotos savikainos metodu;
- 7.3.7 kitas turtas vertinamas pagal labiausiai tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal pasirinktą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas.
- 7.4 Fondo įsipareigojimai skaičiuojami pagal Verslo apskaitos standartų reikalavimus.
- 7.5 Fondo apskaitos vieneto vertė yra Fondo grynųjų aktyvų vertė, padalinta iš Fondo apskaitos vienetų skaičiaus,

8. PENSIJŲ ĮMOKŲ IR DALYVIUI PRIKLAUSANČIŲ PINIGINIŲ LĚŠŲ KONVERTAVIMO Į FONDO APSKAITOS VIENETUS BEI FONDO APSKAITOS VIENETŲ KONVERTAVIMO Į PINIGINES LĚŠAS IR PINIGINIŲ LĚŠŲ ĮSMOKĖJIMO TVARKA

- 8.1 Valstybinio socialinio draudimo įmokos, kurių sudedamoji dalis yra pensijų įmoka, apskaičiuojamos ir pervedamos VSDF biudžetui įstatymų nustatyta tvarka.
- 8.2 VSDF valdyba, remdamasi jos administruojamame pensijų kaupimo sutarčių registre esančia informacija apie Dalyvio sudarytą pensijų kaupimo sutartį bei jo pasirinktą fondą, priskaičiuotas valstybinio socialinio draudimo įmokas už kiekvieną Dalyvį pveda į fondą.
- 8.3 Į Fondo sąskaitą pvestos Dalyviui priklausančios piniginės lėšos, atskaičius Fondo taisyklių 10 skyriuje nustatytus atskaitymus, konvertuojamos į Fondo apskaitos vienetus ne vėliau kaip kitą darbo dieną po lėšų gavimo į Fondo sąskaitą lėšų gavimo dienos Fondo apskaitos vieneto verte.
- 8.4 Fondo apskaitos vienetų skaičius nustatomas pagal formulę:
- $$PPL-A$$
- $$AVS = \frac{PPL-A}{AVV}, \text{ kur}$$
- $$AVV$$
- AVS – Fondo apskaitos vienetų skaičius;
- PPL – į Dalyvio sąskaitą pvestos piniginės lėšos;
A – Fondo taisyklėse nustatyti atskaitymai;
AVV – Fondo apskaitos vieneto vertė.
- 8.5 Fondo apskaitos vienetų skaičius apvalinamas pagal matematinės taisyklės iki 6 skaičių po kablelio.
- 8.6 Dalyviui pereinant į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą ar kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą Bendrovė konvertuoja Dalyviui priklausančius Fondo apskaitos vienetus į pinigines lėšas ir jas pveda į kito pensijų fondo, į kurį pereina Dalyvis, banko sąskaitą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais.
- 8.7 Pervedamų piniginių lėšų suma apskaičiuojama pagal formulę:
- $$PPLS = (AVS * AVV) - PA, \text{ kur}$$
- PPLS – pervedamų piniginių lėšų suma;
AVS – Fondo apskaitos vienetų skaičius;
AVV – Fondo apskaitos vieneto vertė;
PA – Fondo taisyklėse nustatyti perėjimo atskaitymai.

9. PENSIJŲ SĄSKAITŲ ATIDARYMO, TVARKYMO IR UŽDARYMO BEI FONDO APSKAITOS VIENETŲ TOSE SĄSKAITOSE APSKAITOS TVARKA

- 9.1 Bendrovė kiekvienam Dalyviui atidaro asmeninę pensijų sąskaitą.
- 9.2 Pensijų sąskaitos atidaromos, tvarkomos ir uždaromos vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais reikalavimais.
- 9.3 Apskaitos vienetai fiksuojami įrašais Dalyvio asmeninėje sąskaitoje.

10. ATSKAITYMŲ IŠ PENSIJŲ TURTO BENDROVĖS NAUDAI APSKAIČIAVIMO METODIKA, DYDIS IR MOKĖJIMO TVARKA

- 10.1 Atskaitymai iš Fondo turto Bendrovės naudai daromi tik laikantis šiame skyriuje nustatytų dydžių ribų.
- 10.2 Reguliarūs atskaitymai iš Fondo turto Bendrovės naudai pagal kiekvieną pensijų kaupimo sutartį dėl dalyvavimo Fonde yra šie:
- 10.2.1 per metus gali sudaryti ne daugiau kaip 1 procentą nuo Dalyvio pensijų sąskaitoje apskaitytų lėšų vidutinės metinės vertės (toliau tekste – atskaitymas už turto valdymą). Atskaitymas už turto valdymą apskaičiuojamas kiekvieną darbo dieną ir išskaitomas iš Fondo turto apskaičiuojant Fondo grynųjų aktyvų vertę;
- 10.2.2 ne daugiau kaip 3 procentai Dalyvio vardu įmokėtų įmokų (toliau tekste – atskaitymas nuo įmokų). Atskaitymai nuo įmokų nurašomi nuo Dalyvio vardu gautos įmokos prieš gautų įmokų konvertavimą į apskaitos vienetus.
- 10.3 Dalyviui pereinant į kitą Bendrovės valdomą fondą, Bendrovė gali taikyti tokius atskaitymus:
- 10.3.1 pereinant vieną kartą per kalendorinius metus pervedamoms Dalyvio vardu lėšoms netaikomi jokie atskaitymai;
- 10.3.2 pereinant daugiau nei vieną kartą per kalendorinius metus iš pervedamų Dalyvio lėšų išskaitomos išlaidos, susijusios su sąskaitos uždarymu bei lėšų pervedimu, bet ne daugiau kaip 0,2 procento Dalyvio vardu pervedamų lėšų.
- 10.4 Dalyviui pereinant į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, Bendrovė gali taikyti tokius atskaitymus:
- 10.4.1 pereinant vieną kartą per kalendorinius metus iš pervedamų Dalyvio lėšų išskaitomos išlaidos, susijusios su sąskaitos uždarymu bei lėšų pervedimu, bet ne daugiau kaip 0,2 procento Dalyvio vardu pervedamų lėšų;
- 10.4.2 pereinant daugiau nei vieną kartą per kalendorinius metus iš pervedamų Dalyvio lėšų išskaitomos išlaidos, susijusios su Dalyvio pritraukimu į Bendrovę, sąskaitos uždarymu bei lėšų pervedimu, bet ne daugiau kaip 4 procentai Dalyvio vardu pervedamų lėšų.
- 10.5 Visos kitos išlaidos ir galimi atskaitymai, mokėtini už Fondo turto ir pajamas, atlyginimas Depozitoriumui, Bendrovės patirtos išlaidos dėl operacijų, susijusių su Fondo turto investicijomis, bei kitos Bendrovės patirtos išlaidos, susijusios su Fondo turto valdymu, dengiamos Bendrovės lėšomis.
- 10.6 Tam tikrų Bendrovės funkcijų, susijusių su Fondo valdymu, pavidimo atlikti kitoms įmonėms išlaidos dengiamos iš 10 skyriuje nurodytų atskaitymų, sutartyje su atitinkama įmone nustatyta tvarka ir terminais, laikantis šiame skyriuje nustatytų apribojimų.
- 10.7 Konkretūs atskaitymų dydžiai patvirtinami ir keičiami Bendrovės Stebėtojų tarybos sprendimu kas ketvirtį. Jeigu praėjus ketvirčiui nusprendžiama palikti galiojančius atskaitymų dydžius, tokiu atveju atskiras Stebėtojų tarybos sprendimas nėra priimamas, o lieka galioti Stebėtojų tarybos sprendimas, patvirtinęs galiojančius dydžius. Apie naujai patvirtintus atskaitymų dydžius Bendrovė paskelbia savo interneto puslapyje.

11. ATASKAITŲ IR INFORMACIJOS DALYVIAMS PATEIKIMO TVARKA

- 11.1 Bendrovė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po ataskaitinių finansinių metų pabaigos raštu ar kita forma, jei to pageidauja Dalyvis, informuoja kiekvieną Dalyvį apie jo asmeninėje pensijų sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį (į pensijų sąskaitą įrašytų Fondo apskaitos vienetų skaičių, jų vertę), sumokėtų pensijų įmokų dydį, investicinę grąžą, išskaitytų atskaitymų dydį.
- 11.2 Bendrovė Dalyvio pageidavimu pateikia jam periodines ataskaitas, Fondo taisykles (Dalyvio prašymu Bendrovė padaro ataskaitų ir Fondo taisyklių kopijas, o mokestis už jas negali viršyti pagaminimo sąnaudų), taip pat suteikia teisingą ir išsamią informaciją apie asmeninėje pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį bei įmokų mokėjimą, Bendrovės finansinės veiklos audito išvadas, dabartinį investicijų portfelį bei su investicijomis susijusias rizikas ir kaštus.
- 11.3 Dalyviui sulaukus senatvės pensijos amžiaus ir kreipusis į Bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, Bendrovė suteikia jam išsamią informaciją apie pensijų išmokų pasirinkimo galimybes.
- 11.4 Dalyvis gali susipažinti su žemiau nurodytais dokumentais Bendrovės interneto puslapyje bei Bendrovės buveinėje:
- 11.4.1 visų Bendrovės valdomų pensijų fondų taisyklėmis;
 - 11.4.2 investavimo rizikomis;
 - 11.4.3 periodinėmis Bendrovės veiklos ir fondų ataskaitomis;
 - 11.4.4 Bendrovės finansinės veiklos audito išvadamis;
 - 11.4.5 atskaitymais nuo Fondo turto ir nuo įmokų;
 - 11.4.6 Fondo investicijų portfelio ataskaitomis;
 - 11.4.7 kitais teisės aktuose nustatytais dokumentais.
- 11.5 Ataskaitos apie Fondo veiklą skelbiamos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

12. PENSIJŲ KAUPIMO SUTARČIŲ SUDARYMO, KEITIMO IR NUTRAUKIMO SĄLYGOS IR TVARKA

- 12.1 Pensijų kaupimo sutartys sudaromos Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.
- 12.2 Pensijų kaupimo sutartyje turi būti Bendrovės vadovo ar kito Bendrovei atstovaujancio asmens parašas ir Bendrovės antspaudas arba jų faksimilės.
- 12.3 Bendrovės pasirašymo pensijų kaupimo sutartyje data laikoma pensijų kaupimo sutarties sudarymo data.
- 12.4 Pensijų kaupimo sutartys registruojamos, jų įsigaliojimas ir nutraukimas fiksuojamas VSDF valdybos administruojamame Pensijų kaupimo sutarčių registre ir informacija apie tai saugoma įstatymų nustatyta laikotarpi.
- 12.5 VSDF valdybai pateikus atsakymą įregistruoti pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupimo sutartis laikoma negaliojančia nuo jos sudarymo momento.
- 12.6 Pirmą kartą sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo kitų metų sausio 1 d.
- 12.7 Pereinant iš kito Bendrovės valdomo pensijų fondo, nauja sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo naujos pensijų kaupimo sutarties įregistravimo Pensijų kaupimo sutarčių registre.
- 12.8 Perėjimo iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo, naujai sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo šios sutarties ir pranešimo apie ankstesnės pensijų kaupimo sutarties nutraukimą įregistravimo Pensijų kaupimo sutarčių registre. Bendrovė, Dalyviui perėjus į Fondą iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo, informuoja Dalyvį apie jo pensijų sąskaitoje įrašyto pensijų turto dydį, kai į Fondo sąskaitą patenka jo pinigines lėšos.
- 12.9 Pensijų kaupimo sutartis keičiama Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka keičiant Fondo taisykles. Keičiant Fondo taisykles, kartu (be atskiro susitarimo) keičiamos ir pensijų kaupimo sutartys. Fondo taisyklių pakeitimai taikomi visiems Dalyviams.
- 12.10 Bendrovė neturi teisės nutraukti pensijų kaupimo sutarties be Dalyvio sutikimo, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus atvejus.
- 12.11 Dalyvis turi teisę nutraukti pensijų kaupimo sutartį;
- 12.12 perėjimo į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą atveju;
- 12.13 perėjimo į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą atveju;
- 12.14 pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.
- 12.15 Dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, turi sudaryti pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove ir per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų nuo naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo pateikti ją Bendrovei kartu su prašymu nutraukti pensijų kaupimo sutartį. Bendrovė, gavusi Dalyvio prašymą nutraukti pensijų kaupimo sutartį ir nustačiusi Dalyvio tapatybę, per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų elektroniniu būdu informuoja VSDF valdybą apie pensijų kaupimo sutarties nutraukimą.

13. PERĖJIMO Į KITĄ BENDROVĖS VALDOMĄ PENSIJŲ FONDĄ TVARKA

- 13.1 Dalyvis, ketinantis pereiti į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą, kreipiasi į Bendrovę dėl naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo. Nauja pensijų kaupimo sutartis sudaroma kito pensijų fondo taisyklėse nustatyta tvarka.
- 13.2 Dalyvis turi teisę kartą per kalendorinius metus pereiti į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą nedarant 10 skyriuje numatytų atskaitymų. Jei Dalyvis pereina į kitą pensijų fondą Bendrovėje daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą gali būti daromi tik atskaitymai, numatyti Fondo taisyklių 10 skyriuje.

14. PERĖJIMO Į KITOS PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS VALDOMĄ PENSIJŲ FONDĄ TVARKA

- 14.1 Dalyvis turi teisę praėjus trejiems metams nuo pirmosios pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą. Perėjimas neribojamas Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytais atvejais.
- 14.2 Dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, ne vėliau kaip prieš 14 (keturiolika) dienų iki numatomo perėjimo turi pateikti Bendrovei jos nustatytos formos prašymą nutraukti pensijų kaupimo sutartį ir naują pensijų kaupimo sutartį sudarytą su kita pensijų kaupimo bendrove.
- 14.3 Dalyviui pereinant į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, anksčiau sudaryta pensijų kaupimo sutartis netenka galios nuo naujos pensijų kaupimo sutarties ir pranešimo apie ankstesnės pensijų kaupimo sutarties nutraukimą įregistravimo Pensijų kaupimo sutarčių registre.
- 14.4 Dalyvis turi teisę bent vieną kartą per kalendorinius metus pereiti į kitą pensijų fondą padengdamas tik Bendrovės išlaidas, susijusias su asmens perėjimu į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, bei išlaidas, nurodytas Fondo taisyklių 10 skyriuje.
- 14.5 Jeigu Dalyvis pereina į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą iš Fondo gali būti daromi atskaitymai Bendrovės naudai nurodyti Fondo taisyklių 10 skyriuje. Šie atskaitymai daromi iš Dalyviui priklausančių piniginių lėšų, pervedamų į kitą pensijų fondą, arba kitais Bendrovės ir Dalyvio sutartais būdais.

15. DEPOZITORIUMAS, JO TEISĖS IR PAREIGOS, DEPOZITORIUMO PAKAITIMO SĄLYGOS IR TVARKA

- 15.1 Fondo turtas privalo būti saugomas Depozitoriume.
- 15.2 Depozitoriumas privalo:
- 15.2.1 veikti Dalyvių naudai;
 - 15.2.2 vykdyti Bendrovės nurodymus, jei jie neprieštaruja teisės aktų ir Fondo taisyklių reikalavimams;
- 15.2.3 užtikrinti, kad įplaukos už perleistą pensijų turtą per nustatytą laiką atitektų Fondui;
- 15.2.4 užtikrinti, kad Fondo įplaukos būtų naudojamos pagal teisės aktų ir Fondo taisyklių reikalavimus;

- 15.2.5 atsakyti už žalą, padarytą Dalyviams ar Bendrovei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko;
- 15.2.6 apie visus pastebėtus teisės aktų ar Fondo taisyklių pažeidimus nedelsiant pranešti Priežiūros institucijai ir Bendrovės stebėtojų tarybai.
- 15.3 Depozitoriumas turi teisę:
- 15.3.1 iš Bendrovės gauti visą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti;
- 15.3.2 gauti Fondo taisyklių 10 skyriuje nurodytą atlyginimą už savo paslaugas.
- 15.4 Bendrovė Depozitoriumą gali keisti tik tuo atveju, jei tam pritaria Priežiūros institucija.

16. DALIES VALDYMO FUNKCIJŲ PERDAVIMAS KITAI ĮMONEI. FUNKCIJŲ PERDAVIMO TVARKA

- 16.1 Bendrovė gali pavesti atlikti Fondo investicijų portfelio valdymą (investicinių sprendimų priėmimo, Fondo turto investavimo bei reinvestavimo į diversifikuotą investicijų portfelį funkcijas, turto vertės nustatymo ir kitas su investicijų portfelio valdymu susijusias funkcijas) ir kitas Fondo valdymo funkcijas kitai įmonei, kuri turi teisę teikti tokias paslaugas. Funkcijų atlikimas pavedamas rašytine sutartimi, gavus išankstinį Priežiūros institucijos leidimą.
- 16.2 Bendrovė paveda atlikti dalį Bendrovės funkcijų tokiai įmonei, kuri įsipareigoja laikytis atitinkamų Fondo taisyklių nuostatų, susijusių su pavedamomis funkcijomis, turi pakankamą kvalifikaciją ir gali atlikti pavestas funkcijas, kurios veiklą Bendrovė gali stebėti bei duoti tokiai įmonei papildomų nurodymų.
- 16.3 Dalies funkcijų atlikimo pavedimas kitiems asmenims Bendrovės nuo atsakomybės neatleidžia.

17. FONDO TAISYKLIŲ PAKEITIMO TVARKA

- 17.1 Fondo taisyklės keičiamos Bendrovės valdybos sprendimu, gavus išankstinį stebėtojų tarybos pritarimą. Fondo taisyklių pakeitimus tvirtina Priežiūros institucija jos nustatyta tvarka.
- 17.2 Jei keičiamos Fondo taisyklės, kartu (be atskiro susitarimo) keičiamos ir pensijų kaupimo sutartys, sudarytos pagal šias Fondo taisykles. Pensijų fondo taisyklių pakeitimai taikomi visiems Dalyviams.
- 17.3 Fondo taisyklės gali būti keičiamos:
- 17.3.1 kai atsiranda naujos teisės normos arba pasikeičia tos, kuriomis vadovaujantis paruoštos Fondo taisyklės;
- 17.3.2 kai keičiama investavimo strategija;
- 17.3.3 kitais aukščiau nenurodytais atvejais.
- 17.4 Bendrovė privalo raštu informuoti kiekvieną Dalyvį apie Fondo taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo. Fondo taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 dienų nuo jų patvirtinimo Priežiūros institucijoje. Teisės aktuose nustatytais atvejais šie terminai gali būti netaikomi.

18. FONDO PANAIKINIMO SĄLYGOS IR TVARKA

- 18.1 Fondas gali būti panaikinamas Bendrovės valdybos sprendimu, gavus išankstinį stebėtojų tarybos pritarimą, arba teismo sprendimu.
- 18.2 Fondą Bendrovės valdybos sprendimu, gavus išankstinį stebėtojų tarybos pritarimą, galima panaikinti esant bent vienai iš šių sąlygų:
- 18.2.1 Bendrovė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus Dalyviams;
- 18.2.2 visi Dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;
- 18.2.3 Bendrovė likviduojama arba reorganizuojama.
- 18.3 Bendrovė be Dalyvių sutikimo gali panaikinti Fondą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka visuotiniam akcininkų susirinkimui priėmus sprendimą likviduoti ar reorganizuoti Bendrovę, taip pat tuo atveju, jeigu ji Priežiūros institucijos nustatyta tvarka yra perdavusi pensijų turto valdymą ir įsipareigojimus pagal pensijų kaupimo sutartis kitai pensijų kaupimo bendrovei.
- 18.4 Teismui pripažinus Bendrovę bankrutavusia ir priėmus nutartį likviduoti Bendrovę dėl bankroto, Fondas, jei jo turto valdymas ir įsipareigojimai pagal pensijų kaupimo sutartis nebuvo perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei iki nutarties likviduoti Bendrovę priėmimo, teismo nutartimi skelbiamas panaikintu.
- 18.5 Apie sprendimą panaikinti Fondą Bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi informuoti Dalyvius ir Priežiūros instituciją.
- 18.6 Jei Fondas panaikinamas dėl Bendrovės bankroto ar likvidavimo, tai Dalyviai per 3 mėnesius nuo sprendimo dėl bankroto bylos išskėlimo ar likvidavimo priėmimo pereina į kitą jų pasirinktą pensijų fondą nedarant iš jų pensijų turto atskaitymų, numatytų Fondo taisyklių 10 skyriuje. Jei per šiame punkte nurodytą laikotarpį Dalyviai nesudarė pensijų kaupimo sutarčių su kita pensijų kaupimo bendrove, teisės aktų nustatyta tvarka tokie Dalyviai bei jiems priklausančios lėšos bus perkeliamos į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą.

19. TEISIŲ IR PAREIGŲ, KYLANČIŲ IŠ PENSIJŲ KAUPIMO SUTARČIŲ, PERDAVIMAS KITAI VALDYMO ĮMONEI

- 19.1 Bendrovė gali perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei teises ir pareigas, kylančias iš pensijų kaupimo sutarčių, tik gavusi Priežiūros institucijos leidimą.
- 19.2 Bendrovė privalo perduoti teises ir pareigas, kylančias iš pensijų kaupimo sutarčių, kitai pensijų kaupimo bendrovei šiais atvejais:
- 19.2.1 teismui priėmus sprendimą likviduoti Bendrovę;
- 19.2.2 prieš pradėdant savanorišką likvidavimo procedūrą;
- 19.2.3 Bendrovei išskėlus bankroto bylą;
- 19.2.4 Priežiūros institucijos sprendimu pritaikius poveikio priemonę įpareigoti Bendrovę perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių kitai pensijų kaupimo bendrovei;
- 19.2.5 kai Bendrovei panaikinamas valdymo įmonės veiklos licencijos galiojimas;
- 19.2.6 kai Bendrovei sustabdomas leidimo pensijų kaupimo veiklai galiojimas.
- 19.3 Bendrovė apie ketinimą perleisti teises ir pareigas, kylančias iš pensijų kaupimo sutarčių, privalo informuoti Dalyvius Priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais. Teisių ir pareigų pagal pensijų kaupimo sutartis perleidimo tvarką nustato Priežiūros institucija.
- 19.4 Perduodant teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis Dalyvių sutikimas nereikalingas, tačiau iki teisių ir pareigų perdavimo privalo būti sudarytos sąlygos Dalyviams patiems pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę be atskaitymų iš jų pensijų turto, numatytų Fondo taisyklių 10 skyriuje.
- 19.5 Tuo atveju, kai Bendrovė teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, perduoda kitai pensijų kaupimo bendrovei ne dėl priežasčių, susijusių su Bendrovės bankrotu ar likvidavimu, ir jei naujoji pensijų kaupimo bendrovė perima visas teises ir pareigas (Dalyvių padėtis nebloginama), Dalyviams, neturintiems teisių pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę dėl to, kad nepraėjo 3 metai nuo pirmos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo, teisė pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą nedarant atskaitymų iš jų pensijų turto, numatytų Fondo taisyklių 10 skyriuje, netaikoma.
- 19.6 Perduodant teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis kartu perduodamas ir pensijų turtas.

20. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 20.1 Pensijų kaupimo sutartims, sudarytoms pagal šias Taisykles, taikoma Lietuvos Respublikos teisė.
- 20.2 Pensijų kaupimo sutarties šalių ginčai, kylantys dėl pensijų kaupimo sutarties ar susiję su ja, sprendžiami šalių susitarimu, o jeigu nesusitariama per šešiasdešimt dienų – Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka teisme.